

Nghĩ xấu

Ông lão mất cái búa, nghi cho thằng con nhà bên cạnh lấy trộm. Từ hôm đó lão thấy dáng nó đi giống thằng ăn trộm búa; nhìn về mặt nó lão thấy không khác gì thằng ăn trộm búa; nó làm gì, nói gì, đi đâu về đâu rõ ra thằng ăn trộm búa... Mấy hôm sau, tìm được cái búa, lão thấy thằng bé không còn giống thằng ăn trộm búa nữa.

Muru sát Đông Trác không thành, Tào Tháo (155–220 nhà chính trị, quân sự kiệt xuất cuối thời **Đông Hán Trung Quốc**) chạy trốn. Đông Trác gửi hình truy nã Tháo khắp nơi. Viên huyện lệnh Trần Cung bắt được Tháo, nhưng thả, rồi cùng Tháo trốn chạy. Cả 2 ghé nhà người quen xưa với cha của Tháo. Ông lão sai người nhà làm tiệc, còn mình thì chạy đi mua rượu. Tháo nghe sau nhà tiếng mài dao và hỏi nhau “giết cách nào” liền nghi người nhà ông lão muốn giết mình còn ông lão mượn cớ mua rượu để báo quan. Tháo tuốt gươm giết sạch; giết xong mới biết thực hư, nhưng vốn đa nghi, Tháo giết luôn ông lão vừa mua rượu trở về để “trảm thảo trừ căn” (cắt cỏ phải diệt gốc).

Cả 2 chuyện đều nghĩ xấu cho người khác nhưng chuyện 1 ông lão nghĩ xấu xong thấy sai thì quay đầu lại; chuyện 2 Tào Tháo nghĩ xấu xong thấy sai thì cho sai luôn.

Đó là 2 điển hình của loài người. Nghĩa là làm người ai cũng mắc tính nghĩ xấu cho người khác nhiều hay ít... Đó là sự yếu đuối.

Tại sao? – Vì “*họa hổ họa bì nan họa cốt, tri nhân tri diện bất tri tâm*” (vẽ cọp vẽ da khó vẽ xương, biết người biết mặt không biết lòng) không biết lòng thì phải đoán... mò; đoán mò thì khó khách quan, từ đó sinh nghĩ xấu cho người khác.

Vì vậy Chúa mới dạy: “*Anh em đừng xét đoán để khỏi bị Thiên Chúa xét đoán*” (Mt 7,1).

Thật vậy! Còn nghĩ xấu cho ai là chưa thể yêu thương người ấy; sự nghĩ xấu ngăn chặn lòng bác ái; nếu “*diệp mậu căn thâm*” (lá xanh nhờ rễ sâu) thì muốn bác ái, tận tâm tận tâm đừng nghĩ xấu ai.

Thật khó! Thời nay không nghĩ xấu (nghi vấn, ngờ vực, đề phòng) sẽ dễ bị lừa.

Nhưng ai dù biết dễ bị lừa **mà vẫn không lo; vậy người đó quên đi bản thân. Quên bản thân gần với vô vi; vô vi dễ dẫn đến bác ái**; Lão tử giải thích: “*...nhưng chính nhờ cái khoảng trống không ở trong mà chén bát mới dùng được*”. Vậy ở một góc nhìn nữa, bác ái là quên mình (do không nghĩ xấu ai, không lo bị ai lừa, lòng trống không). Với rễ sâu như vậy bác ái mới thực, mới sâu và mới bền.

NK